

באר אברהם

להפצת אור תורתו ותולדותיו
מבארו של הצדיק המופלא פועל הישועות
הרה"ק ר' אברהם מקנענהניטש
בהרה"ק ר' יהודה צבי (הטני) מסטרעטין (מנו"כ בעיר בוראפעשט)

גליון ל"ו
ישב - חנוכה

על פי הבאר

לרגל חג החנוכה נפסיק מסדר תולדותיו הרגיל של רבינו וחצר הקודש סטרעטין ונעתיק עובדא שהשתמרה אצל בעל המספר מעבודת הקודש של רבינו הק' זי"ע בהדלקת נרות חנוכה.

רבינו זי"ע חבק בזרועו ג' עמודי עולם. עמוד התורה כפי שמוכח מכך שהוכתר לרב ואב"ד בעיירה גדולה לאלוקים סטרעטין בהיותו צעיר לימים ממש, ומשנים אלו מצינו בספרי השו"ת כמה וכמה מו"מ של הלכה עם גדולי הפוסקים. עמוד גמילות חסדים כפי שהבאנו בתולדותיו כמה היה מפור ממעט כספו לצרכי עניים ובפרט כששהה עם יתר הגולה בעיר פעסט ואז יצא מגדרו לסייע ביד הפליטים. אך ביותר נתפרסם רבינו בהיותו עמוד העבודה ורבות מתואר עליו כיצד עבד את בוראו ויקד ביקוד אש קודש.

הרה"ק ר' אברהם שמעון רייך ז"ל (אבי הגה"צ ר' משה אהרן שליט"א) שנתקרב לרבינו ביושבו בעיר פעסט והיה לחסידו הנאמן, סיפר פעם כצד נתדבק באורו של רבינו הק' בפעם הראשונה. היה זה בימי החנוכה כשהתגורר בשנות בחרותו בעיר נייפעסט, והגיעה השמועה שצדיק נשגב אחד פליט מגאליציה שוכן באיזור השוואבן בארג (הוא שכונה על הר אחד בעיר פעסט), ומצב פרנסתו דחוק מאוד. לשמע הדבר אור הלציו ויצא יחד עם חבירו הרה"ח ר' אורי שולדקרויט ז"ל, לקבץ עבורו כספ נכבד וכן קנו עבורו חבילות עצים, והלכו לדרכם אל בית מושבו של רבינו. היה זה יום חורף קשה. וכאשר הגיעו למעונו הדל של רבינו, נרעדו לראות שמצבו קשה עד כדי כך, שמחוסר אמצעים לא חממו את הבית ושלט שם קור עז, וכן היה הבית ריק מכל אוכל. מיד הורידו הבחורים את חבילת העצים מעל כתפיהם, והציתו אש לחמם את הדירה, וכן מסרו את צרור הכסף להרבנית, שתקנה מצרכי אוכל להחיות את נפשם.

כאשר נטו צללי ערב, נשארו במעונו של רבינו והתפללו עמו תפילת ערבית, ואחר התפילה הדליק רבינו נרות חנוכה ללא קהל בעבודה מופלאה מתוך התלהבות אש קודש. לימים התבטא ר' אברהם שמעון ז"ל בערגה על עבודת רבינו בעת הדלקת הנרות באמרו: "איך האב נישט געוואוסט ווער עס ברענט מער, די ליכט אדער דער רבי" (לא ידעתי מי בוער יותר, הנרות או הרבי).

ת"ר מצות חנוכה נר איש וביתו והמהררין נר לכל אחד ואחד והמהררין מן המהררין ב"ש אומרים יום ראשון מדליק שמנה מכאן ואילך פוחת והולך וב"ה אומרים יום ראשון מדליק אחת מכאן ואילך מוסיף והולך (שבת כא, ב)

ובגמרא (שם) ביארו הפלוגתא לחד מי"ד, טעמא דבית שמאי כנגד פרי החג, וטעמא דבית הלל דמעלין בקדש ואין מורידין.

לבאר פלוגתתם של בית שמאי ובית הלל, בהקדם מה שנחלקו בגמרא (שם דף כ"א) אי הנחה עושה מצוה או הדלקה עושה מצוה, והלכה כב"ה שהדלקה עושה מצוה. ויש לבאר על דרך העבודה, על פי מה שמבואר בכתבי מרן האר"י הק' על הפסוק (ירמיה ד, א) נירו לכם ניר ואל תזרעו אל קוצים, שלא יזרע האדם תורה ומצוות ומעשים טובים, בעוד טרם ניקה את מידותיו ותיקן מעשיו, אלא בטרם כניסתו אל מעלות הקדושה, עליו להיות מחצדי חקלא, לכלות הקוצים מכרם ה' צבאות לכל יתן לזרים חילו וינקו החיצונים מתורתו ומצוותיו.

אך מרן אור שבעת הימים הבעל שם טוב הק' זי"ע ותלמידיו אחריו יסדו הדרך של 'סור מרע' ע"י עשה טוב. שהאדם המבקש לכלות את הקוצים מכרמו, עליו להוסיף מיום אל יום במעלות הקדושה, ולהרבות בתורה ומעשים טובים ועל ידי זה ירבה כח הקדושה בקרבו ועל ידי כך יכלו הקוצים מכרמו.

וזה שנחלקו חכמינו, חד אמר הנחה עושה מצוה, שעל האדם להניח תחילה מעשיו שאינם מהוגנים, ורק לאחר מכן יעלה בידו לעסוק בתורה כראוי ולקיים המצוות. וחד אמר הדלקה עושה מצוה, פירוש הדלקה על ידי התלהבות הקדושה בלבנו והדביקות בו יתברך, בידו לקיים תורה ומצוות מעשים טובים, כיון שעל ידי התעוררות לבו וההתלהבות בקרבו יעלה בידו לכלות כל הקוצים ולהתעלות במעלות הקדושה. וכן הלכתא הדלקה עושה מצוה.

ויש לומר שבה נחלקו גם בית שמאי ובית הלל, כי בית שמאי אומרים פוחת והולך ר"ל שמתחילה יהא פוחת ממעשיו הרעים ומידותיו שאינם מתוקנים, ולאחר מכן יהא הולך בדרכי הקדושה בקיום התורה והמצוות. ואמרו שטעמם היא כנגד פרי החג, וכזונתם בזה כי פרי החג מכוונים כנגד שבעים האומות דהיינו שיש לעקרם ולהכניעם אותו אל הקדושה ואז לעבוד את בוראו. אבל בית הלל שאנו נוקטים כוותם אומרים מוסיף והולך, כלומר שהאדם המבקש לשוב בתשובה ולהתנקות מכל עוונותיו וחטאיו, עליו להרבות בתורה ומצוות בטוהרה, ואם היה רגיל ללמוד דף אחד ילמד שני דפין, ויוסיף לעבוד את בוראו בהתעוררות והתלהבות, ויקיים תורה ומצוות בקדושה, ועל ידי זה יתעלה במעלות ומדריגות הקדושה ומעליו יעקרו מעשיו הרעים ומידותיו שאינם מתוקנות. וזה שאמרו מעלין - האדם מעלה נשמתו הטהורה, בקודש - על ידי דברים שבקדושה, ומדוע תקנו הנהגה זו, כי יש להתירא שאם יעסוק אדם כל העת בעוונותיו ופגמיו ירד האדם ממדריגתו כי יפול בעצבות וביאוש ח"ו, והוא ואין - שאם לא כן יעשה, עלול ח"ו להיות בבחינת מורידין מדרך ה', על כן יתגבר ויתאמץ בעשה טוב ויתקן נפשו בזה.

(ליל שב"ק מקץ חנוכה ששת תרע"א - נר אברהם ודגל מחנה יהודה חנוכה)

מבאר הישועות

סיפר מוה"ר ר' ש. ש. מלעיקוואד יצ"ו:

כשמעתי לראשונה בזמן הקיץ העל"ט שתפילה על ציון רבינו והפצת דברי תורתנו מסוגל לישועות ובפרט לזיווג הגון, נידבתי מייד גליון אחד והכנתי רשימה של שמות כמה מבני משפחתי שהיו זקוקים לזיווג הגון, ומשום מה עלה במחשבתי ונזרק מפי שאני מנדב לזכותם שימצאו כולם זיווגם עד ר"ה תשפ"ד.

העוסקים במלאכה אכן נתנו את הקוויטל ביד שליח שנסע לציון רבינו והוא הזכירם בפרטיות על הציון, ובה"ה מיד באותה תקופה ראיתי ישועה לחלק מהשמות המזכירים.

בימוא דהילולא נסעתי גם אני בעצמי להשתטח על ציון רבינו והערתתי עבורם, ושוב ראינו שהתפילה עשתה פרי ועוד מביניהם מצאו זיווגם למזל טוב.

אחד מהשמות המזכירים היה בחור אחד שכבר מצפה לזיווג שנים ארוכות, ושם היה נראה קשה מאוד בדרך הטבע שימצא זיווג בקרוב. אכן כוח הצדיקים הוא מעל לדרכי הטבע, ויום קודם ר"ה העל"ט מצא את זיווגו ובא בברית האירוסין בשעטומ"צ, כפי אשר ביקשתי והערתתי מתחילה.

רבינו נטמן ביה"ח הארטאדאקסי בבואד.
לתועלת הנוסעים כתובת הציון היא:
Csörsz u. 55, 1124 Budapest
בשביל המרכזי בצד ימין קברו של הגאון רבי
קאפיל רייך אב"ד בודאפעסט, בהמשך
בשורה יותר פנימית מצד ימין קבר רבינו.

הגליון ז"ל בסיועו של

מוה"ר ר' צבי יצחק לאנגנער שליט"א

נכד רבינו ז"ע

הוא הגבר אשר נטל על שכמו את זכות הפצת דברי תורתו של זקינו רבינו הק"ו ז"ע

חלק מהוצאות הגליון נתנדבו ע"י

מוה"ר ר' משה מסחם דעמביצער שליט"א

לכבוד ימי החנוכה

זכות רבינו תעמוד לו להצלחה בכל העניינים

באר המעשיות

מעשה להג החנוכה

באחת מן העיירות במדינת הגר בה התגוררו אחינו בני ישראל, היה דר יהודי אחד וחייקל שמו. יהודי זה לא שפר עליו מזלו ולא מצא כדי פרנסתו, והדלות גברה במעונו, עד שנאלץ להיפרד ממשפחתו ולנדוד למרחקים כדי להביא טרף לבני ביתו. הפץ אחד יקר ערך היה ברשותו והוא מנורת הקנים של חנוכה שירש מאביו שהלך לעולמו, וחייקל ציוה את אשתו לבל תמכרה באיזה מצב שיהיה.

החל האיש לנדוד וילך למסעיו אך ההצלחה לא האירה לו פנים. כך נתגלגל חייקל מעיר לעיר ומישוב לישוב עד שהגיע רצון ושביר פאריז אשר במדינת צרפת. נכנס הוא שם לפונדק אחד להתאכסן בו, ובעל הפונדק שראה בישרו ובנקיון כפיו הציע לו להתמנות למוזג בבית המרוח אשר לו. והאיש נתרצל לעבודתו והשקיע את עצמו ראשו ורובו במלאכתו עד ששכח מכל וכל שהשאר אחריו בביתו אשה עגונה וילדים רכים שלא ידעו מה עלה בגורלו. זוגתו ושאר העלובה בביתה כשבני הכפר דואגים למחיתיה מעט כפי יכולתם והיא עומלת קשות להחיות נפשה ונפשות עולליה.

ויהי היום והרה"ק ר' יחזקאל שרגא משינאווא זי"ע הופיע במדינתם, ואלפי אנשים עברו לפניו להגיש לו פתקאות דרחמי ולהתברך מפה קדשו. אחת משכנותיה של האשה שלא יכלה לראות בצער העגונה, נכנסה אל הרב הקדוש וגוללה לפניו את סיפור הדברים. נטל הצדיק סכום ממון גדול ונתן לה שתתנו לשכנתה למען ירווח לה מעול הרחיים אשר רובץ על צווארה. כשנתנה השכנה את המעות לאשה, היה לה כמדקרות חרב וצערה ויגונה נתגברו עד למאוד ובכתה בדמעות שלישי באמרה, וכי למעות היא צריכה, הרי צריכה היא שבעלה שעזב אותה לאנחות ישוב לביתו לגדל את ילדיו. יעצה לה השכנה שתסע בעצמה אל הצדיק ותפיל תחינתה לפניו. האשה קיבלה את עצתה ונכנסה אל הרה"ק ושפכה את מר יגונה לפניו בכבי ובתחנונים שיתמלא רחמים עליה להושיעה. ענה לה הצדיק וציווה אותה שבהגיע ימי החנוכה תדליק את הנרות במנורת בעלה, ובליל השמיני תדליק את הנרות כולן ותעמוד על המשמר להכין שמן הרבה כדי שידלקו כל הלילה ללא הפסק עד עלות השחר, ועל ידי זה יואר לה החושך ותבוא ישועתה.

בינתיים בעיר פאריז התנהג חייקל כדרכו מימים ימימה כשהוא שקוע בעבודתו. באחד הימים היה נצרך לרדת למרתף היין כדי ליטול עוד חבית, ולפתע שמע קול פסיעות של מישהו המתהלך במרתף. עוד הוא בפחדו ולמרבה החרדה ראה לפניו יהודי זקן אחד בעל צורה. והיהודי נזף בו ואמר, רשע, איך מלאך ליבך לעגן את אשתך. האיש עלה כשכולו מבוהל ומפוחד וסיפר זאת לבעל הפונדק, אך בעל הפונדק לעג לו ויעצו להפסיק לשים לבו לדמיונות שווא שאינם במציאות.

שוב לאחר זמן ציווה לו בעל הבית לרדת אל המרתף להביא משם יין, וכשהגיע לשם נגלה לפניו שוב אותו זקן, אך בזאת הפעם אחזו בצווארו והחל לחנוק אותו וצעק, רשע, העוד אתה פה? והזהיר אותו שאם לא ישוב תיכף לביתו יהרוג אותו ומרה תהא אחריתו. מרוב אימה ופחד נתעלף האיש ושכב שם עד שבעל הפונדק שראה שאינו שב הלך לבדוק אחריו ומצאו מעולף. בעל הבית הביא חיש מהר את הרופא שעוררו מעלפונו ובדק את גופו אך לא מצא שום מיחוש ואך ציווה לו לנוח איזה ימים. האיש שכבר חשש לנפשו אמר לבעל הפונדק שהוא נוסע לפוש כמה ימים, ונסע מהרה לביתו על מנת ליתן גט פיטורין לאשתו לשחררה מכבלי עגנותה ולשוב למקום עבודתו.

כשהגיע לעיר מגוריו היה זה בעת לילה בחושך ואפילה, וירד שלג גדול והקור היה עצום. חייקל התהלך בין בתי העיר אך כולם היו סגורים על מנעול ובריח מחמת הלילה והקור, ואף לא אחד מהם פתח את דלתו בפניו. לפתע ראה אור מתנוצץ מרחוק, פנה לבית זה ונקש על דלתותיו. שאלה אותה בעלת הבית מי הוא ומה מבוקשו, והוא ענה שאיש יהודי הוא והתחנן שתכניסו מפני פיקוח נפש. לאחר שנכנס והשיב נפשו מעט התבונן סביבותיו וראה שהבית ביתו הוא, והאור הלא הוא אור הנרות המגיע ממנורת הקנים שהיתה שלו, אך האשה לא הכירה אותו כי נשתנה תואר פניו. ובכן פנה אליה חייקל בשמה והתחנן לפניו שתמחל לו, ומשהכירה היא אותו נפלה מתעלפת. לאחר שנתעוררה שאל אותה בעלה האיק דולקין עדיין הנרות כולם כשכבר כמעט השחר עלה, וענתה שכן פקד עליה הצדיק משינאווא. לאחר כמה ימים ששה בחיק משפחתו התנוצצו בו הרהורי תשובה וניחם ממשפחתו הרעה לגרשה ונסע אל הרב הקדוש. כשנכנס ראה אשר זהו האיש שנגלה אליו במרתף הינות והכריחו לשוב לביתו ונפל בחלשות. נתן לו הרה"ק דרך תשובה וחזר למוטב והשלום שב למעונו.

(ספר מנעשה אפד, ספר דרכי אבות)